

אך הוא נבנה מהמספר
ועל הכוֹף התאמר

בדרך אל הארץ מהמספר
על העט מספר עמר

בס"ד

במפתוז הלב מותוך אמונה לפרשת "בהעלותך" / בירב מוגני

הולכים אל ארץ ישראל.

1. עם ישראל חנה בהר סיני כשנה, שם קיבל את התורה ואת החוקים. בפרשתנו עלה הענן וסימן לעם לצאת לדרך לכיוון ארץ ישראל. קראו את הפסוקים:

"וְיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בְעֶשְׂרִים בַּחֲדָשׁ נַעֲלָה הָעֲנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת" מפרש רש"י: "בחודש השני - נמצאת אומר שנים עשר חודש חסר עשרה ימים עשו בחורב, שהרי בראש חודש סיוון חנו שם ולא נסעו עד עשרים באייר לשנה הבאה".

סמנו את התאריך שבו המשיכו בדרכם לארץ ישראל. היעזרו בפירוש רש"י.

1. בשנה הראשונה לצאת בני ישראל בחודש השני הוא חודש אייר.
2. בשנה השנייה לצאת בני ישראל ממצרים בחודש השני הוא חודש חשוון.
3. בשנה השנייה לצאת בני ישראל ממצרים בחודש השני הוא חודש אייר.

2. קראו את הפסוקים:

"וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאָרוֹן בְּרִית ה' נֹסַע לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מִנוֹחָה: מפרש רש"י: "מהלך שלשת ימים הלכו ביום אחד, שהיה הקב"ה חפץ להכניסם לארץ מיד".

3. קראו את פירוש רש"י וכתבו:

- איזה נס עשה הקב"ה לעם ישראל כשיצאו מהר סיני?
- לשם מה עשה להם הקב"ה נס זה?
- מדוע לדעתכם החליט הקב"ה להמתין שנה בהר סיני אם היה חפץ להכניסם מיד?

4. התורה מתארת את ההוד וההדר בדרך לכניסה לארץ, סדר השבטים עם דגליהם וארון הברית ההולך לפני המחנה. קראו את הפסוקים:

"וְיְהִי בְנֹסַע הָאָרֶן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: קוֹמָה ה' וַיִּפְצוּ אִיִּבְיָ, וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךְ מִפְּנֵיךְ. וּבְנַחָה יֹאמֶר: שׁוּבָה ה' רַבּוֹת אֵלַי יִשְׂרָאֵל".

מפרש רש"י: משנאיך - אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם.

- קראו את פירוש רש"י והסבירו: מי הם משנאי ה'?
- מה אפשר ללמוד מכך על הקשר המיוחד בין עם ישראל לקב"ה?
- תארו לכם שאתם חלק מהמסע המיוחד הזה לארץ. לפני שנתיים יצאתם ממצרים, קיבלתם תורה ומצוות ועסקתם בהם במשך שנה בהר ה'. עוד רגע תכנסו אל הארץ המובטחת – כיצד תרגישו? למה תצפו? ספרו על כך בכיתה.

אך הוא נבנה מהמשבר
וצל הכואב התאבד

בדרך אל הארץ מהמדינה
צל העם משבר עבר

המשבר

והנה ממש לפני הכניסה לארץ חל משבר קשה בעם, נפילה עצומה. קראו את הפסוקים:
"וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַוְנִים רַע בְּאָזְנֵי ה', וַיִּשְׁמַע ה' וַיִּיחַר אָפוֹ, וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל
בִּקְצָה הַמַּחֲנֶה".

מפרש רש"י: כמתאוונים - אין מתאוונים אלא לשון עלילה, מבקשים עלילה היאך לפרוש מאחרי
המקום (הקב"ה).

מ

אחרי שנתיים של ניסים
גדולים וקבלת תורה ומצוות
חל משבר בעם המלמד
שעדין לא הגיע זמנם להיכנס
אל הארץ. בפרשיות הבאות
נפגוש משברים נוספים
המתרגשים בעם והכניסה
לארץ תתעכב ב- 40 שנה
נוספות, אך אל דאגה - עם
ישראל ייבנה מהמשבר ויכנס
לבסוף לארץ. גם אנו חווים
משברים מאז הגענו ארצה
אחרי הגלות. אנו מאמינים
שנצמח מהמשברים ומדינת
ישראל תהיה מגדלור לעולם
כולו.

מ

- מה הסיבה לתלונת העם?
- הסבירו את המילים "לפרוש מאחרי המקום". מה בעצם רצו עם-ישראל?
רש"י מפרש מה הדבר שאמרו שהכעיס את ה':

רע באזני ה': תואנה שהיא רעה באזני ה', שמתכוונים שתבוא באוזניו ויקניט. אמרו:
אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים, שלא נחנו מענויי הדרך.
וייחר אפו: אני הייתי מתכוון לטובתכם, שתכנסו לארץ מיד.

מה מכעיס בתואנה זו? איזו מידה רעה באה לידי ביטוי בתואנה זו?

מה הייתם מצפים שיעשה העם לפני הכניסה לארץ?

העם נענש ופורצת אש במחנה, אולם המשברים ממשיכים: האספסוף (ערב רב
שהתקבצו אל בני ישראל) מתאוים לבשר וגוררים בתלונתם את העם. קראו את
תלונתם:

"זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֵנָם, אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת

הָאֲבֻטְחִים וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים. וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה

אֵין כֹּל, בְּלִתֵּי אֵל הַמֶּן עֵינֵינוּ".

- מה מקומם בתואנות הללו? איזה מידה רעה באה לידי ביטוי בתואנה זו?
עם ישראל כופר בטובה שנתן ה' (ההליכה המזורזת לארץ ואכילת המן שהוא מאכל שמימי ומבורך).

רש"י מציין את המניע הפנימי להתנהגותם.

קראו את דבריו וכתבו: מהו המניע?

"אשר נאכל במצרים חינם: אם תאמר שמצריים נותנים להם דגים חינם, והלא כבר

נאמר: "ותבן לא יינתן לכם", אם תבן לא היו נותנים להם דגים חינם, היו נותנים

להם חינם? ומהו אומר חינם, חינם מן המצוות".

מה ניתן ללמוד מפרשיה זו לימינו? עיינו בהערה שמשמאל למעלה.

מ

שימו לב

אפשר לראות את המצוות
כעול מכביד ואפשר לראות
אותן כדרך מיוחדת להתקרב
לקב"ה.

באיזו דרך תבחרו?

מ

אך הוא נאמר מהמשבר
ועל הכוח התאמר

ימי תשועה

הדרך אל הארץ מהמדבר
על העם משבר עבר

דבר תורה לשבת פרשת "בהעלותך":

אחרי כשנה של שהייה בהר סיני עלה הענן וסימן לעם לצאת לדרך לכיוון ארץ ישראל. מי שהיה מביט מהצד היה מגלה מחזה מלא הוד - השבטים ודגליהם הולכים בסדר מופתי, תוקעים בשופרות וארון הברית לפניהם. משה קורא: "קומה ה' ויפוצו אויבך", ודרך של שלושה ימים מתקצרת בעזרת השם ליום אחד, מתוך רצון שהעם יגיע במהרה אל המנוחה ואל הנחלה. אולם דווקא אז מתרחש משבר בעם. רש"י מנתח את הסיבה הפנימית לתלונות בני ישראל: "מבקשים עלילה לפרוש מאחורי המקום", לחיות חיים שהם "חינם מהמצוות". נראה שהכול אבוד אך לא, עם ישראל נבנה מהמשבר והדור הבא (כעבור 40 שנה) זוכה לנחול את הארץ.

גם אנו חווים משברים מאז עלינו ארצה ובנינו מדינה, אך סמוכים ובטוחים אנחנו שאף על פי כן ניבנה מהמשברים. עם ישראל אינו מפחד מדרך ארוכה כי הוא יודע שלבסוף יגיע אל מטרתו ויעודו כשהוא מתוקן ובנוי יותר, ומדינת ישראל תהווה מקום קדוש לגילוי ה' בפני העולם כולו.

חידות וחידודים / הרב הראל זילברנגל, רב בית הספר "מורשת מנחם", גבעת שמואל

מצווה בפרשה – מצוות כבוד ספר תורה

באמצע פרשת השבוע נקרא את שני הפסוקים המפורסמים: "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה... ובגנה יאמר: שובה ה' רבבות אלפי ישראל". פסוקים אלו העוסקים במסע הארון נבחרו להיות הפסוקים בהם מכבדים את ספר התורה בבית הכנסת בשעה שמוציאים אותו מארון הקודש ובשעה שמחזירים אותו להיכל. אמנם הארון בפרשה כוונתו לארון הברית, אך הדימיון בין השניים בולט מאוד.

מידה בפרשה – אמונה - להודות בעזרת ה'

השל"ה הקדוש, רבי ישעיהו הלוי הורביץ, כותב שיש בפרשה שלנו רמז מוסרי על המנהג לומר על כל דבר 'בעזרת ה'', 'אם ירצה ה'' וכדומה. כתוב "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו", וכתוב "עצת ה' – היא תקום". המילה "היא" בראשי תיבות 'אם ירצה ה'' – רק דבר שנאמר כך יקום ויהיה לדבר ממש. כך הוא הדבר הנלמד מפרשת המסעות – הכול נעשה מה' יתברך, כל הליכה וכל צעד על פי ה'.

אך הוא נפנה מהמספר
ועל הכוף התאמר

בדרך אל הארץ מהמדבר
על העם מספר עמר

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- א. "דבר אל _____ ואמרת אליו, _____ את הנרות" (ח', ב')
- ב. "וזה מעשה _____ מקשה זהב: עד _____, עד _____" (ח', ד')
- ג. "קח את _____ מתוך בני ישראל, ו _____ אותם" (ח', ו')
- ד. "ואקח את _____ תחת כל _____ בבני ישראל" (ח', י"ח).
- ה. "על פי ה' _____ בני ישראל ועל פי ה' _____" (ט', י"ח).
- ו. "עשה לך שתי _____ כסף... והיו לך ל _____ העדה ו _____ את המחנות" (י', ב')

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

א. האם אני, משה, ילדתי את העם הזה? (י"א, י"ב)

ב. רוח מצויה הביאה עמה שלווים (עופות) מן הים (י"א, ל"א)

ג. משה לא הגיב לדברי מרים בשל מידת הענווה שבו (י"ב, ג')

שאלת אתגר:

היכן מוזכרים בפרשה: יד, רגל,
שיניים, פה, פנים, ראש, ירך
וחיק?

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

אהרון הכהן	י"ד באייר
שבט לוי	מסע המחנות
פסח במדבר	מנורת הזהב
פסח שני	מידד
חצוצרות	חצרות
המתאוננים	י"ד בניסן
אלדד	תבערה
חטא מרים	גיל 25

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים

- א. המנורה הייתה עשויה חתיכה אחת - נכון / לא נכון
- ב. חובב היה יתרו חותן משה - נכון / לא נכון
- ג. השם תבערה ניתן למקום מפני אש המדבר ששרפה עצים - נכון / לא נכון
- ד. התורה מתארת את המן כמו אבן הבדולח הנוצצת - נכון / לא נכון
- ה. משה נצטווה להכין שלוש חצוצרות - נכון / לא נכון
- ו. כדי לקדש את העם היה משה צריך להזמין מאה מזקני ישראל - נכון / לא נכון
- ז. מרים נענשה בצרעת על חטא הדיבור - נכון / לא נכון